

ՔԱՐՈՁԽՈՍԱԿԱՆ

Տ. ՊԱՐԹԵՎ ԱՔԵՂԱ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԱՐՈՁԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(5 օգոստոսի 2007 թ.)

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

Փառք ենք տալիս Երկնավորին, որ մեզ արժանի արեց այս մեծագոյն շնորհին՝ որպէս Հայ Եկեղեցու սպասավոր պատարագելու աստվածակառույց Ս. Էջմիածնի սրբազնասուրբ խորանին և ստանձնելու մեր ժողովրդին ծառայելու առաքելութիւնը:

Սիրելի հավատավոր ժողովուրդ, այս քառասուն օրերի ընթացքին մեր ունեցած մտածումները և խոհերը կցանկանայինք այս պահին կիսել Ձեզ հետ՝ հայցելով Ձեր բոլորի աղոթական գորակցութիւնը ինձ և իմ օժակից եղբայրներին:

Այս քառասնօրյա պատրաստութեան ընթացքին մենք բազմիցս առանձնական և աղոթական պահեր ունեցանք՝ անդրադառնալու և խորհրդածելու մեր անձի շուրջ, վերլուծելու մեր կյանքը, թե ինչպիսին է այն եղել մինչ այս պահը և ինչպիսին պիտի լինի հետայսու: Գեղեցիկ առիթներ ունեցանք պահեցողութեամբ և աղոթասացությամբ առանձնանալու Աստուծո հետ, մաքրագործելու մեր անձը և լավագոյնս գիտակցելու մեր ստանձնած հանձնառութեան կարևորութիւնը և, վերջապէս, մեր խորհրդածութեան առանցքը դարձնելով մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի՝ անապատում փորձութեան ավետարանական հատվածը՝ փորձելով համեմատել և ընդհանուր եզրեր գտնել Տիրոջ փորձութեան շրջանի հետ: Անշուշտ, մենք երբեք չենք կարող ունենալ այն նույն փորձութիւնը, այն նույն կամքն ու գործութիւնը, իմաստութիւնն ու կարողութիւնը, որոնք դրսևորվեցին մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի կողմից, որով ջախջախվեցին և ի չիք դարձան սատանայի ձգտումները, սակայն Աստվածաշնչյան այս դրվագը մշտապէս արդիական է և առնչվում է մեր կյանքին՝ մեզ համար լինելով կենդանի և ուսանելի օրինակ՝ նմանվելու և ձգտելու Քրիստոսին: Բոլորս էլ այս կամ այն կերպով մեղավոր ենք Աստծո առջև: Այս մասին վկայել է դեռևս Ժողովողը՝ ասելով, որ «Երկրի վրա չկա արդար մի մարդ, երբ բարի գործ անի և չմեղանչի» (Ժողովող Է 21): Եվ, ուրեմն, եթե Տերը արդարութեամբ, այլ ոչ թե գթասրտութեամբ դատեր մեր մեղքերը, ապա վստահաբար ոչ ոք փրկվելու հույս չպիտի ունենար, սակայն մենք տեսնում ենք, թե ինչպէս է Նոր Կտակարանում կարմիր թելի պէս անցնում Տիրոջ կենսատու հետևյալ արտահայտութիւնը. «Ով ինձ հավատա, նա հավիտենական կյանք պիտի ունենա»: Թերևս պետք չէ շատ հեռու գնալ սրանում համոզվելու համար: Վերցնենք հենց այսօրվա ավետարանական ընթերցումը, որ քիչ առաջ մատուցվեց մեզ սրբազան այս խորանից՝ իբրև օրվա համար մեր հոգիներին նախատեսված խորհրդածութեան նյութ:

Այսօրվա ավետարանական հատվածում մենք տեսանք, թե ինչպէս է Հիսուս բժշկում անդամալուծին: Ավետարանիչն ասում է, որ մարդկանց բազմութիւնն այնքան մեծ էր, որ հիվանդին չէին կարողանում տանել Հիսուսի մոտ, ուստի ստիպված, քանդելով տան երդիկը, անդամալուծին իջեցրին Հիսուսի մոտ, և Հիսուս, տեսնելով նրանց հավատքը, անդամալուծին ասաց. «Որդյակ, քո մեղքերը քեզ ներված են»: Ու-

շաղրդություն դարձրեք, սիրելի հավատացյալներ, ավետարանչի այս խոսքերին, տեսնելով նրանց հավատքը, այսինքն՝ Հիսուս չանդրադարձավ նրանց կյանքին, չվերլուծեց նրանց կյանքը՝ մեղավոր են, թե անմեղ, ինչ զանցանք են գործել իրենց կյանքի ընթացքում, այլ ուղղակի ընդգծեց նրանց հավատքը, և ավելին, ոչ թե անդամալուծի, այլ նրան բերողների: Ահավասիկ, ևս մի վկայություն, որ մարդու փրկության համար էական դերակատարում ունի անհատի հավատը, անկեղծ և անմնացորդ հավատն առ Աստված, որը գերծ է պայմանականություններից: Աստված գիտի մեր մասին ավելին, քան մենք կարծում ենք, գիտի ավելին, քան ինչ որ խոսում են մեր մասին, մեր շարժումը կամ մեր խոսքը, հետևաբար անիմաստ է Աստծուց որևէ բան թաքցնել: Մենք շատ հաճախ մեր կյանքի ընթացքին փորձում ենք մեր արարքները թաքցնել մարդկանցից՝ մոռանալով Աստուծո ամենատես աչքի մասին:

Բոլորս էլ շատ լավ գիտենք, որ մենք մեր բնությամբ մեղանչական ենք. այն օրվանից, երբ մեր նախահայր Ադամը զոհը դարձավ սատանայի խաբկանքի, մեղքն այլևս չի լքել աշխարհը: Սաղմոսերգուն ասում է, «Անօրէնութեամբ յղացաւ եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ»: Իսկ Հովհաննէս ավետարանիչն ասում է. «Եթե ասենք՝ «Մենք ոչ մի մեղք չունենք», մենք մեզ ենք խաբում, և ճշմարտություն չկա մեր մեջ»: (Ա Հովհ. Ա 8):

Մենք տեսնում ենք, որ նույնիսկ առաքյալները, մարգարէները, արդար այրերը, հինկտակարանյան նախահայրերը ևս հեռու չէին մեղքից, նրանք նույնպես երկմտում էին, սայթաքում, հեռանում էին Քրիստոսից՝ ժամանակին լինելով կրքով և այլ ուրիշ տեսակ թուլություններով գայթակղված:

Ամուր հավատքով աստվածատես Մովսէսը ևս ընկնում էր երբեմն թերահավատության մեջ, երբ Աստված հրահանգում էր նրան առաջնորդելու իսրայելացիներին՝ մտահոգվելով, որ իրեն ոչ ոք չի լսի (Թվեր Ի 1-12): Քաջարի Հոբբը նույնպես չդիմակալելով գայթակղությունների դեմ պայքարում՝ դժվարին չարչարանքների մեջ անիծեց իր ծննդյան և որդի ունենալու օրերը (Հոբ Գ 1-2): Դավիթ սաղմոսերգու թագավորը մեղավոր էր քեստացի Ուրիայի մահվան մեջ, ընդհանուր մարդահամարից հետո հպարտացավ իր թագավորության հզորությամբ, թափեց մարդկային շատ արյուն, որի համար էլ գրկվեց Աստծո տաճարի կառուցողը լինելու պատվից (Թագավորաց ԺԲ 1-17, 24):

Պետրոս առաքյալը՝ Քրիստոսի ամենասիրելի աշակերտներից մեկը, երիցս ուրացավ Քրիստոսին, իր Աստծուն և Ուսուցչին (Մատթեոս ԻԶ 68): Իսկ Սուրբ Պողոսը՝ շնորհի սրբագույն անոթը, իր մասին ասում էր. «Որովհետև ոչ թե անում եմ բարին, որ կամենում եմ, այլ գործում եմ չարը, որ չեմ կամենում» (Հռոմ. Է 19):

Եթե, ուրեմն, հավատի սյուներն են ժամանակ առ ժամանակ տատանվում, եթե արդար մարդկանց հոգիներն են երբեմն փոթորկվում մեղավոր մտքերով, կասկածանքով, փոքրոգությամբ և թուլությամբ, մի՞թե հնարավոր է, որ այդպես չլինի մեր պարագային: Չէ՞ որ մենք հրեշտակներ չենք, այլ հասարակ մարդիկ, որոնք ենթակա են մեղքի գերությանը այնքանով, որքանով որ ողջ մարդկությունը:

Սակայն, թերևս դա չէ Աստծո դեմ մեծագույն ըմբոստությունը, այլ այն, որ մարդ դադարում է ձգտել դեպի Աստված, դադարում է պայքարել չարի դեմ՝ այլևս դառնալով անցողիկի և ժամանակավորի, նյութի գերին, դադարում է պայքարել մեղք չգործելու համար և ընկնում է ինքնաբավ վիճակի մեջ, որն արդեն կործանարար է դառնում մարդու համար: Քրիստոնյա դառնալու ճանապարհը շատ դժվար է, ասում են մեր Սրբազան Հայրերը՝ համեմատելով այն մի բարձրաբերձ լեռան հետ, որը տքնա-

ջան աշխատանքով, ջանասիրությամբ և աղոթասացությամբ պիտի բարձրանա մարդ, սակայն երբ բարձրանում է լեռան վրա, երբ դառնում է քրիստոնյա, այլևս դուրիս է նրա համար քրիստոնեաբար ապրելը, որովհետև այլ կերպ այլևս հնարավոր չէ: Պատահական չէ, որ երջանկահիշատակ Գարեգին Ա Հայրապետն ասում է. «Քրիստոնեայ կոչուիլ եւ քրիստոնեաբար չապրիլ՝ հակասական ապրումներու իրավիճակ մըն է, վատառողջ եւ ժխտագործ»:

Այս քառասուն օրերի ընթացքին, սիրելի հավատացյալներ, մենք ևս մեկ անգամ համոզվեցինք, որ մարդն իր մեղավոր բնությամբ հանդերձ՝ առանց Աստուծո, առանց իր Արարչի, պարզապես ոչինչ է: Եթե չլինի Աստծո կամքը, Աստուծո ողորմածությունն ու գթասրտությունը, որոնց արդյունքում մարդուն տրվում է աստվածային կենարար շնորհը, ապա ինչի կարող է հասնել մարդ, վստահաբար և միանշանակ կարող ենք ասել, որ՝ ոչինչ: Մարդն ինքը միայնակ, առանց շնորհի օգնության չի կարող բարձրանալ Աստծո մոտ: Անշուշտ, մարդու մեջ դրա համար ուժ կա, բայց այն բացահայտված չէ և ինքն իրեն չի կարող բացահայտվել: Մարդու հոգին ցորենի հատիկի նման է: Նրանում կա կենարար ուժ, որպեսզի աճի, բայց այդ ուժը հնարավոր է, որ երբեք էլ ի հայտ չգա: Տեսեք՝ ինչ է ցորենին հարկավոր աճի համար. հարկավոր է արգավանդ հող, ջուր և արևի լույսն ու ջերմությունը: Եթե այդ ամենը ցորենի հատիկը չգտնի, այն պտուղ չի տա, եթե չբացահայտվի թաքնված կենարար ուժը, ապա այն շարունակ անշարժ կմնա և հնարավոր է, որ նեխի: Բնության բարենպաստ ուժերը գոյություն ունեն, որոնք միշտ ցորենի հատիկի տրամադրության տակ են, բայց քանի դեռ ցորենի հատիկը ենթակա չէ այդ ուժերի ազդեցությանը, այն չի կարող ապրել, այն միայն գոյություն ունի ինչպես մի մեռած բան, անշնչացած. այդպես է նաև մարդու և շնորհի պարագային: Աստուծո շնորհալի գործությունն ու ջերմությունը մարդու մեջ արթնացնում են կենդանի կյանքը, արթնացնում են նրանում քողարկված աստվածային ուժը, զորացնում են նրանում հոգևոր ուժը: Ուրեմն մարդ պետք է ջերմեռանդությամբ և անդադրում աշխատանքով, աղոթասացությամբ մշտապես ձգտի շնորհին, փնտրի այն և ձեռք բերի: Այն առատորեն տրվում է մեր Եկեղեցու սուրբ խորհուրդների միջոցով բոլոր նրանց, ովքեր միայն ցանկանում են, համառորեն ձգտում են և ովքեր արժանի են:

Նույնն է նաև մեր պարագային. եթե չլինեք Բարձրյալի կամքը, ապա մենք այստեղ չէինք հասնի, չէինք բացահայտի մեր կենարար ուժը և ցորենի հատիկի նման կմնայինք հողի մեջ և կփտեինք: Հետևաբար, ամենից առաջ մենք շնորհակալ ենք Աստծուն, որ մեզ՝ մեղավորներիս արժանի արեց Իր Ավետարանը քարոզելու շնորհին և լինելու մատակարարը Իր Սուրբ խորանի: Երկրորդ՝ մենք շնորհակալ ենք մեզ շրջապատողներից. հոգևոր հայրերից, մեր բարեկամներից և մեր ընկերներից: Եվ այս առիթով վերստին մեր որդիական սերն ու նվիրումն ենք բերում Ազգիս Հայրապետին, որ Իր Հայրական տնօրինությամբ և օրհնությամբ մեզ արժանի համարեց շնորհելու քահանայական աստիճան:

Մենք շնորհակալ ենք մեր մարմնավոր ծնողներից, որոնք մեզ լույս աշխարհ բերեցին, և որոնց ծնողական հոգատարության և դաստիարակության շնորհիվ այսօր մենք կանգնած ենք այստեղ:

Եվ վերջում՝ եթե չլինեք մեր կողմից հանդես բերած հանձնառությունը, գիտակցությունը՝ ուխտելու և հետևելու առաքելահաստատ մեր Սուրբ Եկեղեցու կարգերին և կանոններին, ապա նույնպես մենք չպիտի վայելեինք այս բերկրալի վիճակը:

Ուրեմն այս երեք իրողություններով պայմանավորված է և մեր ներկայիս հանգամանքը: Այս երեքի ջերմեռանդ աշխատանքի արդյունքն ենք մենք, ինչպես որ ցորենի հատիկը, եթե չլինի արգավանդ հողը, ջուրը և բնության արտաքին ուժերը՝ արևի ջերմությունն ու լույսը, ապա այն նույնպես չէր աճի և ծլարձակի, այդպես է և մեր պարագային: Եվ ոչ միայն մեր, այլև յուրաքանչյուր քրիստոնյա, յուրաքանչյուր հայորդի իր կյանքում հաջողելու և կայանալու համար երբեք չպիտի մոռանա այս մղիչ ուժերը և երբեք չպիտի ապավինի միայն իր ուժերին, այլ առաջին հերթին՝ Աստծուն՝ մշտապես հիշելով, որ մարդն առանց Աստուծո ռչինչ է:

Պողոս Առաքյալն ասում է. «Այսպիսի մի վստահություն ունենք առ Աստված՝ Քրիստոսի միջոցով, մենք անձամբ մեզնից որևէ բան խորհելու կարող չենք, այլ Աստծուց է մեր կարողությունը, որը և կարող դարձրեց մեզ Նոր Ուխտի պաշտոնյաներ լինելու» (Բ Կորնթ. Գ 4-7):

Ուրեմն, սիրելի հավատացյալներ, եթե այսպես է ասում Քրիստոսի ամենասիրելի աշակերտներից մեկը, քրիստոնեության մեծագույն քարոզիչներից և տարածողներից մեկը, ապա առավել ևս մեր պարագային:

Մենք մշտապես չպիտի մոռանանք, որ առանց Աստուծո որևէ բան խորհելու կարող չենք, չպիտի գայթակղվենք անցողիկով՝ զրկվելով հավիտենականից: Թող Աստված մեզ կարողությունը շնորհի, որպեսզի մեր կյանքի ընթացքին հնարավոր բոլոր սպառաքումների մեջ կամք ունենանք՝ վերստին անդրադառնալու մեր սխալներին, մեր վրիպումներին՝ վերահաստատվելու համար այն ճշմարիտ ուղու վրա, որը նախանշել է մեզ համար Աստված: Թող որ յուրաքանչյուրիս կյանքի ընթացքին ամեն միտք և մտածում լինի միայն Աստվածային իմաստությամբ շաղախված, որպեսզի մեր գործերը և մեր խոսքերը նպաստեն միայն բարու և հավիտենականի հաղթանակին և մեր փրկությանը, որի համար երկու հազար տարի առաջ աշխարհ եկավ Փրկիչը:

«Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ Ձեզ եւ ընդ ամենեսեան. Ամէն»: